

Δημιουργική Σκέψη

Πανεπιστήμιο Κύπρου
7 Δεκεμβρίου 2011

Θανασίλια

1

Τι είναι η δημιουργική σκέψη;

- Πολύ απλά είναι η σκέψη η οποία οδηγεί σε κάτι καινούριο...
- Μόνο αυτό;
- Ναι!
- Βεβαίως, η έννοια της δημιουργικής σκέψης μπορεί να εξηγηθεί με πιο περίπλοκες λέξεις και έννοιες, όπως για παράδειγμα:
 - Η διαδικασία της σκέψης μέσω της οποίας συνδυάζονται η φαντασία, η διορατικότητα, η εφευρετικότητα, η καινοτομία, η ιδιοφυΐα, η διαίσθηση, η έμπνευση και η διαφώτιση, ώστε να προκύψουν νέες ιδέες, οι οποίες πιθανόν να καταστούν πρακτικά χρήσιμες...
- Σε τελική ανάλυση, δημιουργική σκέψη είναι απλά η ικανότητα να σκεφτόμαστε με τρόπο που οδηγεί στην ανακάλυψη κάτι καινούριου!

Θανασίλια

2

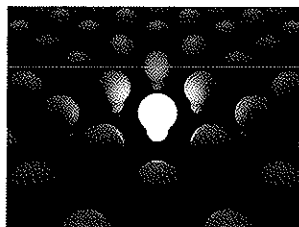
Κάτι καινούριο;

- Ναι!
- Μια καινούρια ιδέα, μια καινούρια αντίληψη, ένας νέος τρόπος προσέγγισης...
- Χωρίς αυτά, δεν θα είχαμε σύγχρονα προϊόντα, νέες υπηρεσίες, μοντέρνες μεθόδους παραγωγής, πιο αποδοτικούς τρόπους εργασίας...
- Η μετατροπή λοιπόν της δημιουργικής σκέψης σε πρακτικό επίπεδο έχει οδηγήσει στην πρόοδο και εξέλιξη όλων σχεδόν των τομέων και της κοινωνίας στο σύνολο της

Εφαρμοσμένη δημιουργική σκέψη;

- Ναι!
- Σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς:
 - Επιστήμη
 - Τεχνολογία
 - Τέχνες
 - Θρησκεία
 - Ιατρική
 - Γεωργία
 - Τα παραδείγματα είναι ατέλειωτα...

Θεωρία της σχετικότητας

Albert Einstein: "η φαντασία είναι πιο σημαντική από τη γνώση."

Θεωρία

5

Ανακάλυψη της Αμερικανικής Ηπείρου

Christopher Columbus: ο επιμένων νικά...

Λίγοι γνωρίζουν τις προσπάθειες του για άντληση πόρων:

- 1485: απόρριψη από τον Ιωάννη Β' της Πορτογαλίας
- 1486: απόρριψη από την βασίλισσα Ισαβέλλα
- 1488: δεύτερη απόρριψη από τον Ιωάννη Β'
- Στο ενδιάμεσο: απορρίψεις από άρχοντες της Γένοvas, Βενετίας και τον Ερρίκο Ζ'
- 1492: μετά από δυο συνεχόμενα χρόνια διαπραγματεύσεων και πιέσεων, η βασίλισσα Ισαβέλλα αποδέχεται

Θεωρία

6

Το μοντέλο παθητικής αντίστασης

Mahatma Gandhi: μια καινούρια ιδέα μπορεί να νικήσει μια αυτοκρατορία αν εφαρμοστεί σωστά...

Θανάσης

7

Συνεχής προσπάθεια για βελτίωση

Steve Jobs: "stay hungry, stay foolish."

Αρχές δεκαετίας '80

2010

Θανάσης

8

Ανακάλυψη της πενικιλίνης

Alexander Fleming: *"I have been trying to point out that in our lives chance may have an astonishing influence and, if I may offer advice to the young laboratory worker, it would be this - never to neglect an extraordinary appearance or happening."*

© Αναστάσιος

9

Μαθήματα από αυτούς που άλλαξαν τον κόσμο...

- Albert Einstein:** διατηρήστε το μυαλό ανοικτό και παραμείνετε ευέλικτοι
- Christopher Columbus:** παραμερίστε το φόβο του αγνώστου και παραμείνετε πιστοί στο μονοπάτι εκτός θεσμοθετημένων ορίων
- Mahatma Gandhi:** να είστε διορατικοί και να κινείστε βάση στρατηγικής
- Steve Jobs:** προσπαθείτε για συνεχή βελτίωση
- Alexander Fleming:** αναγνωρίστε τις ευκαιρίες που σας προσπερνούν

Τον τίτλο του επαναστάτη τον κερδίζει κανείς με πράξεις και όχι με λέξεις!

© Αναστάσιος

10

Δημιουργική σκέψη – γιατί;

□ Διότι προσφέρει σοβαρά πλεονεκτήματα:

- Στο δημιουργικό άτομο
- Στον οργανισμό που τον εργοδοτεί
- Στην κοινωνία γενικότερα

Για εσάς: Κάνετε τη δουλειά σας πιο έξυπνα

Για την εταιρία σας:
Βοηθείστε τους συναδέλφους σας να κάνουν το ίδιο

Για την κοινωνία:
Πιθανόν να βοηθήσετε το σύνολο

Πλεονεκτήματα προς δημιουργικό άτομο

- Προσωπική αποτελεσματικότητα
 - Ικανότητα διεκπεραίωσης εργασίας γρηγορότερα
 - Αποφυγή επαναλαμβανόμενης εργασίας
- Προσωπική ευχαρίστηση
 - Χαρά δημιουργίας
 - Υλοποίηση καινοτόμου ιδέας που προσθέτει αξία
- Διαχωρισμός από τους άλλους (stand out from the crowd)
 - Φέρνει στο φως ταλέντα και ικανότητες
- Πιθανή επιβράβευση
 - Προαγωγή (άμεση ή μελλοντική) συνδεδεμένη με αυξημένες απολαβές
- Πνευματική και φυσική υγεία
 - 'Τρέφει' το μυαλό και το κρατά σε εγρήγορση

Κουίζ 1: Πόσο δημιουργικοί είστε;

Στο τέλος του δρόμου, πρέπει να αποφασίσετε αν θα πάτε δεξιά ή αριστερά. Στο σπίτι δίπλα από το δρόμο μένουν δύο δίδυμα αδέρφια: ο ένας λέει πάντα την αλήθεια, ο άλλος μόνο ψέματα...

Ποια ερώτηση θα σας οδηγήσει στο σωστό δρόμο;

Θανάσης

13

Κουίζ 2: Πόσο δημιουργικοί είστε;

Έχετε δυο όμοια χοντρά σχοινιά, ένα αναπτήρα και τίποτα άλλο. Κάθε σχοινί καίγεται σε μια ώρα.

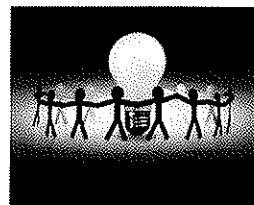
Πως μπορείτε να μετρήσετε 45 λεπτά;

Θανάσης

14

Πλεονεκτήματα προς οργανισμό

- Διευκολύνει ή/και επιταχύνει την εργασία
- Αυξημένη αποτελεσματικότητα – μια καλή ιδέα μπορεί να:
 - Οδηγήσει σε καλύτερο προϊόν ή υπηρεσία
 - Προσφέρει σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (one step ahead)
 - Επιτρέψει την αναγνώριση και επίλυση πιθανών προβλημάτων
 - Συμβάλει στη διαμόρφωση ρεαλιστικής στρατηγικής
 - Οδηγήσει στην αποφυγή στασιμότητας

Ο μέσος όρος ζωής μιας εταιρείας Fortune 500 είναι τα 45 χρόνια*

* Άρθρο Business Week: <http://www.businessweek.com/chapter/degeus.htm>.

© Γνωστικά

15

Πλεονεκτήματα προς οργανισμό

- Προωθεί τη συμμετοχή των εργαζομένων και κτίζει ομαδικό πνεύμα
- Επιτρέπει σε ένα εργαζόμενο να κτίσει στη βάση ιδέας άλλου...
 - Κάποιοι έχουν καλές ιδέες, κάποιοι άλλοι τις μετατρέπουν σε πράξη. Ένας υγιής οργανισμός χρειάζεται και τους δυο!

"If I have seen further it is only by standing on the shoulders of giants" – Isaac Newton

© Γνωστικά

16

Πλεονεκτήματα προς κοινωνία

- Όλα τα πλεονεκτήματα που αφορούν τον οργανισμό σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα
- Αυτό είναι πιθανόν να οδηγήσει τη χώρα σε πορεία:
 - Τεχνολογικής υπεροχής
 - Αυξημένης ανταγωνιστικότητας
 - Οικονομικής ευρωστίας
 - Ανάδειξης και διατήρησης ταλέντων
 - Υψηλότερου βιοτικού επιπέδου
- Τα εμπειρικά στοιχεία δίνουν μια ξεκάθαρη εικόνα...

"Ο πλούτος μιας χώρας δεν βρίσκεται στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν αλλά στη δημιουργική φαντασία των ανθρώπων της" – Adam Smith

Κοινωνίες που αγκαλιάζουν τη δημιουργικότητα

- Τον Οκτώβριο του 2011, το Martin Prosperity Institute δημοσίευσε τις 82 πιο δημιουργικές χώρες*
- Στην κάθε χώρα δόθηκε ένα σκορ που αντιστοιχεί στις εξής ικανότητες του ανθρώπινου της δυναμικού:
 - Κατανόηση τεχνολογίας
 - Ικανότητα εργασίας
 - Θετική προδιάθεση σε νέες ιδέες

* Έκθεση "Creativity and Prosperity: The Global Creativity Index" Ιανουαρίου 2011.

Οι επτά πιο δημιουργικές χώρες!

1. Σουηδία
2. ΗΠΑ
3. Φινλανδία
4. Δανία
5. Αυστραλία
6. Νέα Ζηλανδία
7. Καναδάς

☐ Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΝΤ για το 2010*:

- Το μέσο ανά κεφαλή ΑΕΠ για τις επτά χώρες βρίσκεται στα \$37,500
- Είναι δηλαδή 3.5 φορές μεγαλύτερο του παγκόσμιου ανά κεφαλή ΑΕΠ

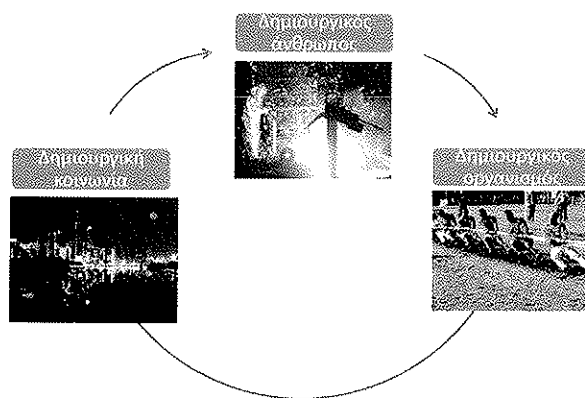
* Έρευνα ΔΝΤ 2010, δείγμα: 183 χώρες, παγκόσμιο ανά κεφαλή ΑΕΠ: \$10,700.

Επιχειρήματα

19

Συνολική αξία δημιουργικής σκέψης

- ☐ Τα πλεονεκτήματα της δημιουργικής σκέψης αυξάνονται και διογκώνονται μέσα από την προώθηση και το διαμοιρασμό της
- ☐ Η συνολική αξία της δημιουργικής σκέψης γεννάται μέσα από ένα self-sustained and ever-growing loop

Επιχειρήματα

20

Οι επτά λιγότερο δημιουργικές χώρες...

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, οι λιγότερο δημιουργικές χώρες είναι οι:

1. Καμποτία
2. Ινδονησία
3. Πακιστάν
4. Βιετνάμ
5. Ιράν
6. Παραγουάη
7. Σαουδική Αραβία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΝΤ για το 2010:

- Το μέσο ανά κεφαλή ΑΕΠ για τις επτά χώρες βρίσκεται στα \$7,430
- Δηλαδή είναι 30% χαμηλότερο του παγκόσμιου ανά κεφαλή ΑΕΠ

Θανάσιμα

23

Παραδείγματα προς αποφυγή

Κάποιοι οργανισμοί περιορίζονται σε αυτά που ξέρουν καλά

Αυτό παρέχει ασφάλεια και μπορεί να είναι συνταγή μεσοπρόθεσμης επιτυχίας

Μακροπρόθεσμα όμως τα πράγματα δυσκολεύουν:

- Το επιχειρηματικό μοντέλο δεν συμβαδίζει με τις προσδοκίες του πελάτη/χρήστη
- Η στασιμότητα δεν προωθεί νέες ιδέες (self-sustained no-change loop)

Ο χειρότερος εχθρός ενός καλύτερου αύριο είναι ένα καλό σήμερα...

Θανάσιμα

22

Παράδειγματα οργανισμών

<p>Έρευνα του Business Week για το 2010*</p>	<p>Έρευνα του CNN για το 2009**</p>
<p>Οι πιο δημιουργικοί οργανισμοί:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Apple * Google * Microsoft * IBM * Toyota Motor * Amazon.com * LG Electronics 	<p>Οι λιγότερο δημιουργικοί οργανισμοί:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Dillard's * Sears Holdings * Circuit City Stores * Family Dollar Stores * Pemex * McClatchy * National City
	
<p>Ποιους από αυτούς τους οργανισμούς γνωρίζετε;</p>	
<p>* Έρευνα Bloomberg Business Week 'Most Innovative Companies 2010'. ** Έρευνα CNN 'Best & Worst in Innovation 2009'.</p>	
© Omnitelia	23

Κουίζ 3: Πόσο δημιουργικοί είστε στην εργασία σας;

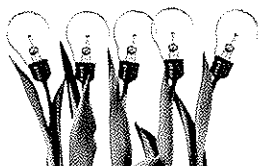
Αναφέρετε τρεις περιπτώσεις δικής σας εφαρμοσμένης δημιουργικής σκέψης...

© Omnitelia
24

Πού βρίσκεται λοιπόν η δημιουργική σκέψη;

Σχεδόν παντού!

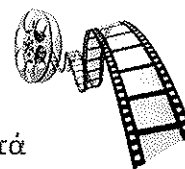
Δείτε αυτά που είδαν όλοι και
σκεφτείτε αυτό που δεν σκέφτηκε
κανείς..!

Θρησκεία

25

Μα... εγώ δεν είμαι δημιουργικός!

- Γενικά, οι πλείστοι άνθρωποι τείνουν να υποτιμούν τη δημιουργικότητά τους
- Πολλοί το κάνουν γιατί αυτό έχουν μάθει να πιστεύουν ότι (δεν) είναι...
- Στο πίσω μέρος του μυαλού μας υπάρχουν διάφορες 'ταινίες' τις οποίες έχουμε γράψει μέσα από τις εμπειρίες μας
- Κάποιες ταινίες μας επιτρέπουν να πάμε μπροστά και να δημιουργήσουμε, άλλες μας κρατάνε πίσω...

Ποιες ταινίες παίζουν στο μυαλό τους οι πετυχημένοι άνθρωποι;

Θρησκεία

26

Μα... εγώ δεν είμαι δημιουργικός!

- Ακόμα και αν αυτό είναι αλήθεια, η δημιουργικότητα είναι σε μεγάλο βαθμό παράγωγο του τρόπου σκέψης
- Ο τρόπος σκέψης και η δημιουργικότητα μπορούν να βελτιωθούν μέσα από συνεχή εκπαίδευση...

Η ικανότητα για δημιουργία είναι αποτέλεσμα τόσο φυσικού γνωρίσματος όσο και επίκτητης δεξιότητας

Η λειτουργία της σκέψης

- Οι τρεις τρόποι λειτουργίας της σκέψης
 - Γνώριμος τρόπος σκέψης
 - Σκόπιμος τρόπος σκέψης
 - Δημιουργικός τρόπος σκέψης

‘Θέλω να δημιουργώ’

Ζώνη δημιουργίας

‘Ξέρω ότι κάνω’

Ζώνη εμπειρίας

‘Ξέρω ότι ξέρω’

Γνώριμη ζώνη

Γνώριμος τρόπος σκέψης

- ❑ Περιορίζεται στην 'αυτόματη' σκέψη η οποία χρησιμοποιεί συγκεκριμένα πρότυπα:

- τα στερεότυπα μας (δύναμη κουλτούρας)
- τις συνήθειες μας
- τα κλειστά συστήματα
- τη σκέψη που βασίζεται σε έντοτικο επιβίωσης

- ❑ Ο γνώριμος τρόπος σκέψης είναι σχετικά προβλέψιμος

- Όσο πιο καλά γνωρίζουμε κάποιον, τόσο πιο εύκολα προβλέπουμε τις αντιδράσεις του...

Σκεφθείτε τους γονείς ή τα παιδιά σας: ποσό συχνά προβλέπετε τις αντιδράσεις τους;

Σκόπιμος τρόπος σκέψης

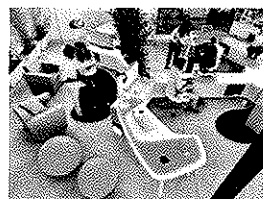
- ❑ Ο συνειδητός, προμελετημένος τρόπος σκέψης που χρησιμοποιούμε στην εργασία μας για να:

- αναλύσουμε
- αξιολογήσουμε
- αποφασίσουμε
- διευθύνουμε

- ❑ Ο σκόπιμος τρόπος σκέψης μαθαίνεται με την ένταξη στην εργασία και γίνεται βίωμα μέσα από την εμπειρία

ή

Σκόπιμος τρόπος σκέψης

Βασίζεται στην χρήση της μια κυρίαρχης πλευράς του μυαλού (αριστερής ή δεξιάς)

Η αριστερή πλευρά εμπεριέχει τις ικανότητες:

- * Της λογικής
- * Της κριτικής
- * Της ανάλυσης
- * Της λεπτομέρειας
- * Της γλώσσας
- * Των μαθηματικών
- * Της μνήμης λέξεων και αριθμών

Η δεξιά πλευρά ευθύνεται για:

- * Τη διαίσθηση
- * Τη φαντασία
- * Την ενόραση
- * Τη μεγάλη εικόνα
- * Την εκτίμηση της μουσικής
- * Τις καλλιτεχνικές δεξιότητες
- * Τη μνήμη ανθρώπων και εμπειριών

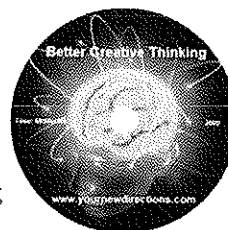
Θανάσης

31

Δημιουργικός τρόπος σκέψης

Χρησιμοποιούμε και τις δύο πλευρές του εγκεφάλου για να εξασφαλίσουμε τη συνέργεια που μας παίρνει σε ψηλότερα επίπεδα απόδοσης

- * Και οι δύο πλευρές του εγκεφάλου μπορούν να αναπτυχθούν
- * Πως; Σημασία κατάλληλων ερεθισμάτων...
Εμπειρίες με δημιουργικούς ανθρώπους
Κατανόηση τρόπου σκέψης και λειτουργίας τους
- * Αυτό που μας κρατάει πίσω είναι πολύ συχνά αυτό που μάθαμε μικροί και κρατάμε μέχρι σήμερα (ποια ταινία παίζουμε στο μυαλό μας;)

Θανάσης

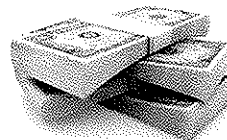
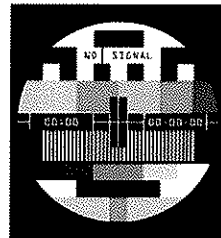
32

Ομαδική άσκηση: 'Δημιουργήστε με έξι εικόνες'

1. Δημιουργήστε ομάδες 4-5 ατόμων
2. Κοιτάξτε τις έξι τυχαίες εικόνες (random images)
3. Δημιουργήστε μια ιστορία χρησιμοποιώντας όλες τις εικόνες με όποια σειρά θέλετε
4. Βεβαιωθείτε ότι επιστρέφετε στην πρώτη εικόνα στο τέλος της ιστορίας
5. Έχετε 10 λεπτά να λύσετε την άσκηση

Η τεχνική του 'tangentagram' (forced progression) και του 'scenario planning'

Ομαδική άσκηση: 'Δημιουργήστε με έξι εικόνες'

Μα... είμαι μεγάλος για να αλλάξω τρόπο σκέψης!

❑ Κάποια ενδιαφέροντα σημεία για τον εγκέφαλο:

- Η ικανότητα του είναι τεράστια!
- Στην προσπάθεια των επιστημόνων να εκφράσουν τον αριθμό των πιθανών συνδυασμών και μεθόδων σκέψης του είχαμε τις εξής απαντήσεις:
 - Μεγαλύτερος αριθμός από τον αριθμό ατόμων στο σύμπαν!
 - Ο αριθμός '1' ακολουθούμενος από 9.5εκ χιλιόμετρα '0'!
- Είναι πλέον κοινώς αποδεκτό ότι η ικανότητα του εγκεφάλου δεν είναι σταθερή...
 - Έχετε εξασκηθεί για IQ tests;
- Είναι επίσης αποδεδειγμένο ότι η συνεχής και σωστή χρήση του εγκεφάλου τον κρατάει σε εγρήγορση και τον ενδυναμώνει (mental gymnastics)

Το μυαλό δεν είναι τόσο διαφορετικό από το υπόλοιπο σώμα. Όσο το εξασκούμε, τόσο πιο δυνατό γίνεται!

Ουσιαστικά

35

Ο εγκέφαλος και ο τρόπος σκέψης

- ❑ Η ικανότητα σκέψης είναι εξαιρετικά χρήσιμη:
 - Επιτρέπει ταχεία αντίδραση
 - Προστατεύει από λάθος αποφάσεις
- ❑ Το πρόβλημα είναι ότι ο εγκέφαλος είναι ένα σύστημα κατασκευής προτύπων
- ❑ Το σύστημα μαθαίνει να σκέπτεται με τον ίδιο τρόπο - αυτό ονομάζεται 'εμπειρία'
 - Ικανότητα ταχείας αντίδρασης σε συνθήκες σχετικά όμοιες με αυτές που ξαναζήσαμε
- ❑ Παρ' όλο που η εμπειρία είναι απαραίτητη, περιορίζει την ικανότητα για νέες ιδέες και λύσεις...

Can you teach an old dog new tricks?

Ουσιαστικά

36

Εμπόδια στη δημιουργικότητα

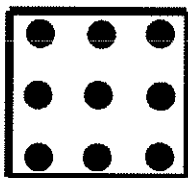
- Εμπόδια αντίληψης
- Διανοητικά εμπόδια
- Συναισθηματικά εμπόδια

Σχεδόν όλα τα εμπόδια πηγάζουν από μέσα μας!

Κουίζ 4

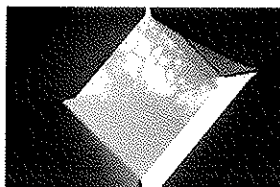
Μπορείτε να ενώσετε αυτές τις εννέα τελείες με τέσσερις συνεχόμενες ευθείες γραμμές (δηλαδή χωρίς να σηκώσετε το μολύβι σας);

Έχετε δύο λεπτά...

Μα εγώ δεν κατάλαβα ότι...

- Για ποιο λόγο δυσκολευτήκατε;
- Πόσοι από εσάς υπέθεσαν ότι πρέπει να παραμείνετε 'εντός ορίων';
- Τι σας έκανε να υποθέσετε ότι δεν μπορείτε να βγείτε από τα 'όρια';
- Πόσο δυσκολέψατε την ικανότητα λύσης λόγω της λανθασμένης σας υπόθεσης;

"Αμφισβήτησε τα πάντα. Αναζήτησε το δικό σου προσωπικό φως" - Βούδας

Εμπόδια αντίληψης

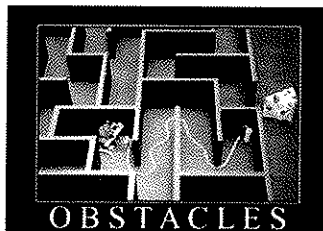
- Τα εμπόδια αντίληψης έχουν δύο ρίζες:
 - Ουσιαστικά εμπόδια (φυσικά ή άλλα) που περιορίζουν
 - Εσωτερικά εμπόδια π.χ. στερεότυπα (θυμηθείτε τον γνώριμο τρόπο σκέψης)

Τα στερεότυπα συνήθως φανερώνουν τεμπέλικά μυαλά

Διανοητικά εμπόδια

- Υπερβολική ανάλυση – Paralysis by Analysis
- IQ Vs EQ!
- Χρήση λάθος γλώσσας σκέψης...

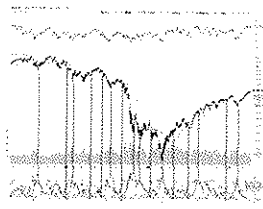

Επιμόρφωση

41

Paralysis by analysis

- Η υπερβολική ανάλυση δημιουργεί πολλούς ευμετάβλητους παράγοντες και πολλές πιθανές λύσεις
- Συνήθως αυτά δυσκολεύουν την ικανότητα για επιλογές και για αντίστοιχη δράση
- Η σημερινή τεχνολογία δημιουργεί τάση προδιάθεσης:
 - Πολύπλοκου προγραμματισμού
 - Υπερβολικής ανάλυσης δεδομένων

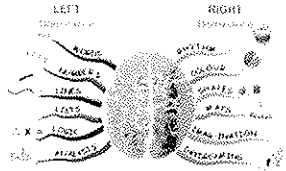
Επιμόρφωση

42

Intelligence Quotient Vs Emotional Quotient

Πνευματική νοημοσύνη:

- * Η ικανότητα 'εξυπνάδας'
- * Αριστερή πλευρά του εγκεφάλου

Συναισθηματική νοημοσύνη:

- * Η ικανότητα να αντιλαμβανόμαστε, αξιολογούμε και ελέγχουμε τα συναισθήματα μας και των άλλων
- * Δεξιά πλευρά του εγκεφάλου

- Η ικανότητα για δημιουργία οριοθετείται αν περιοριστούμε στη χρήση της μια πλευράς του εγκεφάλου
- Αντίληψη των συναισθημάτων είναι σημαντική παράμετρος δημιουργικότητας

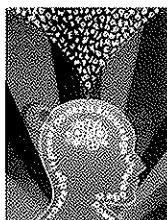
Χρήση λάθος γλώσσας σκέψης

- Μπορούμε να σκεφτούμε με διαφορετικές γλώσσες σκέψης:
 - » Λεκτικές
 - » Οπτικές
 - » Μαθηματικές
 - » Συνδυασμούς δύο ή τριών
- Χρήση λάθος γλώσσας σκέψης δυσκολεύει τη δημιουργία

Χρήση λάθος γλώσσας σκέψης

Όταν λύνετε προβλήματα:

- Μην περιοριστείτε σε μια γλώσσα σκέψης
- Πειραματιστείτε και με τις άλλες γλώσσες

Most people utilize about 5% of their brain's capacity. We all have plenty of capacity to think...

Θεωρητικό

45

Συναισθηματικά εμπόδια

Τα συναισθηματικά εμπόδια μπορούν να μας ακινητοποιήσουν...

- Στις 14 Δεκ 1911 ο Ronald Amundsen έφτασε πρώτος στο Νότιο Πόλο
- Στις 17 Ιαν 1912 ο Robert Falcon Scott έφτασε δεύτερος και έγραψε στο ημερολόγιο του 'The worst has happened'
- Ο Scott και η ομάδα του δεν επέστρεψαν ποτέ ζωντανοί

Θεωρητικό

46

Συναισθηματικά εμπόδια

- Όλα τα συναισθηματικά εμπόδια πηγάζουν από δικούς μας φόβους
- Υπάρχουν επτά βασικοί φόβοι που μπορούν να μας ακινητοποιήσουν:
 1. Ο φόβος ότι δεν είμαστε αρκετά έξυπνοι
 2. Ο φόβος της αποτυχίας
 3. Ο φόβος ότι δεν θα κάνουμε ή ότι θα χάσουμε λεφτά
 4. Ο φόβος ότι θα χάσουμε το σεβασμό αυτών που αγαπάμε/εκτιμάμε
 5. Ο φόβος της απόρριψης
 6. Ο φόβος ότι δεν έχουμε την απαιτούμενη δύναμη ή το ανάστημα
 7. Ο φόβος ότι θα ξεφύγουμε από τις αποδεκτές αξίες της κοινωνίας/κουλτούρας

Θυσιαστικά

47

Κουίζ 5

Έχετε βρεθεί αντιμέτωποι με κάποιους από αυτούς τους φόβους; Εάν ναι, με ποιους τρεις έχετε πιο συχνή επαφή;

Οι απαντήσεις είναι προσωπικές!

γνώθι
σαυτόν

Θυσιαστικά

48

Πώς να αντιμετωπίσω τους φόβους μου;

Γνωρίζοντας τους φόβους μας καλύτερα, αυξάνουμε τις πιθανότητες:

- Αντιμετώπισης των συνεπειών τους (θεραπεία)
- Αποφυγής τους στο μέλλον (πρόληψη)

Για να ξεπεράσετε τους φόβους σας:

- Εισηγηθείτε ή προωθήστε ένα περιβάλλον εργασίας που καλλιεργεί τη δημιουργικότητα
 - Αυτό θα μειώσει το 'αντιλαμβανόμενο' ως ρίσκο αποτυχίας
- Κτίστε την αυτοπεποίθησή σας και αντιμετωπίστε τις καταστάσεις πιο θετικά

Σχεδόν τα πάντα μέσα από ένα αρνητικό φακό συνηγορούν στην αποτυχία μας. Και το αντίστροφο όμως!

Πώς να αντιμετωπίσω τους φόβους μου;

Για να ξεπεράσετε τους φόβους σας:

- Ξεκαθαρίστε μέσα σας τι ακριβώς είναι αυτό που φοβάστε... Μήπως τελικά αυτό που φοβάστε είναι απλά η ιδέα του φόβου;
 - Γράψτε το χειρότερο σενάριο για την ιδέα σας – τι μπορεί να πάει τόσο λάθος και ποιο είναι το κόστος; Μήπως τελικά το κόστος δεν είναι τόσο μεγάλο;
- Όσο πιο μελετημένες οι ιδέες σας, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα αποδοχής τους. Και όσο περισσότερη η αποδοχή τους, τόσο αυξάνεται η προδιάθεση σας για καλύτερες ιδέες!

Δημιουργική επίλυση προβλημάτων

- ☐ Όταν αντιμετωπίζουμε προβλήματα στην εργασία μας, υποσυνείδητα κάνουμε μια επιλογή:
 - Να σκεφτούμε με το γνώριμο και/ή το σκόπιμο τρόπο σκέψης, ή
 - Να σκεφτούμε με το δημιουργικό τρόπο σκέψης
- ☐ Για να βοηθήσουμε το δημιουργικό τρόπο σκέψης, μπορούμε να ακολουθήσουμε κάποιες τεχνικές:
 - Αναγνωρίστε και περιγράψτε το πρόβλημα σωστά και συνολικά
 - Συλλέξτε πληροφορίες και δεδομένα
 - Παράξτε ιδέες

Αναγνώριση και περιγραφή προβλήματος

- ☐ Πολλές φορές ένα πρόβλημα θα λυνόταν πιο εύκολα αν παρουσιαζόταν από την αρχή στην ορθή του διάσταση
 - Συνηθισμένο φαινόμενο: επικέντρωση προσπαθειών στη λύση παρά στην κατανόηση του προβλήματος ('shooting in the dark' approach)
- ☐ Πριν σκεφτείτε οποιαδήποτε λύση, βεβαιωθείτε ότι το πρόβλημα έχει περιγραφεί σωστά και ότι όλοι το καταλαβαίνουν με τον ίδιο τρόπο
 - Εάν ξεκινήσετε λάθος, οι πιθανότητες να καταλήξετε σωστά είναι μάλλον μηδενικές
 - Χωρίς πλήρη εξέταση του προβλήματος, μπορεί απλά να λύσετε ένα κομμάτι του προβλήματος
 - Ακόμη και σε επίπεδο ομοιογενών ομάδων, οι διαφορές στην κατανόηση μεταξύ των μελών είναι πολλές φορές εκπληκτικές

Define the problem well and you have half the solution already!

Κατανοώντας το πρόβλημα

Η διαδικασία ορισμού και πλήρης κατανόησης του προβλήματος περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

Στάδιο	Χρήσιμες ερωτήσεις
Εξέταση της φύσης του προβλήματος: σκεφτείτε λεκτικά, οπτικά, μαθηματικά	Τι είναι το πρόβλημα;
Εντοπισμός αιτιών του προβλήματος	Από πού πηγάζει το πρόβλημα;
Εξέταση των επιπτώσεων του προβλήματος	Ποια είναι τα επακόλουθα του προβλήματος;
Μελέτη άλλων παραγόντων	Τι άλλο είναι το πρόβλημα; Τι άλλο θα μπορούσε να είναι;

Απώτερος σκοπός:

κατάληξη σε έναν ορισμό με τον οποίο συμφωνούν όλοι

Φωτοθήκη...

53

Συλλογή πληροφοριών και δεδομένων

- Έχοντας ορίσει το πρόβλημα κοιτάξτε το από όλες του τις πλευρές (360 degrees analysis):
 - Τι συνέβη; Τι συμβαίνει; Τι άλλο συμβαίνει;
 - Που συμβαίνει; Πότε; Γιατί;
 - Ποιος επηρεάζεται; Πως; Γιατί; Τι άλλο επηρεάζεται;
- Μέσα από τη διαδικασία συλλογής πληροφοριών οι πρώτες ιδέες θα αρχίσουν να γεννούνται
- Όλες οι ιδέες είναι σημαντικές για αυτό περιορίστε φαινόμενα φίμωσης/σιωπής και social/peer pressure (πειράματα Solomon Asch)
- Να θυμάστε ότι κάποιος είναι καλύτερος στη συλλογή δεδομένων - διαμοιράστε τους ρόλους στην ομάδα αναλόγως

Φωτοθήκη...

54

Παραγωγή ιδεών

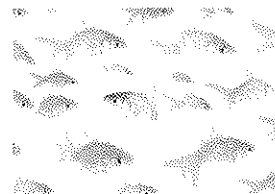
Οι ακόλουθες τεχνικές θα βοηθήσουν:

- ▶ Η τάση για ερωτήσεις (the questioning attitude)
- ▶ Η τεχνική του "γιατί" (the 'why' technique)
- ▶ Η τεχνική του "τι και αν" (the 'what if' technique)
- ▶ Brainstorming
- ▶ Η χρήση λιστών
- ▶ Οι χάρτες του μυαλού (mind mapping)

Η τάση για ερωτήσεις

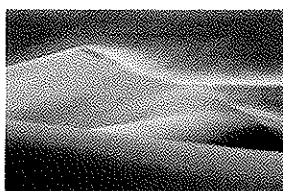
- Μεγάλο πλεονέκτημα των δημιουργικών ατόμων
- Μέσω ερωτήσεων μπορούμε να μάθουμε πολλά, ακόμη και να αμφισβητήσουμε βασικές υποθέσεις και δεδομένα...
 - ▶ Ο Γαλιλαίος αμφισβήτησε ότι η Γη είναι στο κέντρο του σύμπαντος
 - ▶ Ο αδελφοί Ράιτ αμφισβήτησαν ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί να πετάξει

Ask once and you may look stupid for a few minutes. Never ask and you will stay stupid for ever...

Άσκηση: 'Ανακάλυψη στην έρημο'

1. Ακούστε την ιστορία της ερήμου
2. Έχετε πέντε λεπτά να αποφασίσετε μία ερώτηση που θα σας βοηθήσει να λύσετε την άσκηση
3. Οι απαντήσεις θα ακουστούν από όλους...

Ομάδα 10α

57

'Ανακάλυψη στην έρημο'

Σε ένα ταξίδι με φίλους στην Αίγυπτο αποφασίζετε να επισκεφθείτε την έρημο ένα καυτό καλοκαιρινό μεσημέρι Κυριακής...

Ο ήλιος χαμηλώνει και, ενώ ετοιμάζεστε να φύγετε, βλέπετε ένα κόκκινο φόρεμα. Το θέαμα σας παραξενεύει και, προχωρώντας προς το φόρεμα, βλέπετε μία γραβάτα!

Φωνάζετε τους φίλους σας και έκπληκτοι συνεχίζετε να ανακαλύπτετε και άλλα ρούχα: συνολικά 2 βραδινά φορέματα, 2 ζευγάρια τακούνια, 2 κουστούμια, 2 πουκάμισα, 2 ζευγάρια ανδρικά παπούτσια και 1 γραβάτα...

Ομάδα 10α

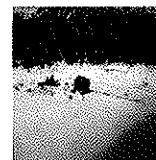
58

‘Ανακάλυψη στην έρημο’

Τελικά, γύρω στα 500 μέτρα πιο μακριά και κάτω από το μοναδικό δέντρο της περιοχής τρομαγμένοι ανακαλύπτετε έναν αναισθητο άνδρα σε μια λίμνη αίματος.

Είναι εντελώς γυμνός και έντονα μωλωπισμένος στα πόδια. Στο αριστερό του χέρι φοράει βέρα και δίπλα από το δεξί του χέρι βρίσκεται ένα σπασμένο σπίρτο.

Προσεγγίζετε και βλέπετε ότι αναπνέει με δυσκολία...

Πως βρέθηκε εδώ αυτός ο άνδρας;

Παναγιώτης

59

Γιατί, γιατί, γιατί, γιατί, γιατί;

Η τεχνική του “γιατί” μπορεί να φαίνεται απλή αλλά είναι ένας καλός τρόπος να αποκαλύψουμε όλες τις συνδέσεις ενός προβλήματος...

1. Ρωτείστε γιατί υπάρχει αυτό το πρόβλημα;
2. Όταν μάθετε την αιτία, ρωτείστε γιατί υπάρχει αυτή η αιτία;
- 3 – 5. Συνεχίστε έως τουλάχιστον τα ‘5 x γιατί’ μέχρι να φθάσετε στη ριζική αιτία του προβλήματος...

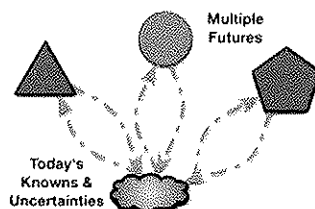
Look below the iceberg's tip...

Παναγιώτης

60

Τι και αν..;

- Η τεχνική αυτή είναι απλή: ρωτήστε “τι και αν” και κάντε πιθανά σενάρια τα οποία θα βοηθήσουν πολύ στην παραγωγή ιδεών
- Ιδιαίτερα αρεστή σε άτομα που χρησιμοποιούν τη δεξιά πλευρά του εγκεφάλου
- Προσοχή στον αριθμό και στη σχέση των σεναρίων με το υπαρκτό πρόβλημα!

Ουζούλης

63

Brainstorming

- Το brainstorming είναι στην ουσία μια δημιουργική συζήτηση που επιτρέπει στον καθένα να συνεισφέρει καινούριες ιδέες ή να κτίσει σε αυτά που είπαν οι άλλοι
- Είναι ένας πολύ δυνατός μηχανισμός αλληλοεπίδρασης και ταυτόχρονης διέγερσης εγκεφάλων
- Ο πιο συνηθισμένος τρόπος εξόντωσης του είναι η ύπαρξη στερεοτύπων και η μη αποδοχή των ιδεών των άλλων

I know
better!!

Κάποιοι λένε ότι η αποτελεσματικότητα του brainstorming είναι ο καλύτερος τρόπος να κριθεί η απόδοση μιας ομάδας...

Ουζούλης

62

Brainstorming: εφαρμόστε το σωστά!

- Για να φέρει το σωστό αποτέλεσμα:
 - Ο υπεύθυνος της ομάδας θέτει το κυρίως ερώτημα
 - Όλοι συνεισφέρουν με ιδέες όσο εξωπραγματικές και αν είναι
 - Όλες οι ιδέες γίνονται αποδεκτές και καταγράφονται για να τις βλέπουν όλοι
 - Κανένας δεν μπορεί να αξιολογήσει ή να κατακρίνει ιδέες
 - Ο καθένας μπορεί να κτίσει πάνω στις ιδέες των άλλων
- Η σωστή εφαρμογή προκαλεί συνέργειες και ενδυναμώνει το ομαδικό πνεύμα!

TEAMWORK
 $1+1=3$

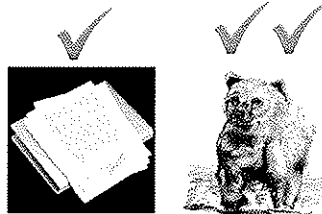
Η χρήση λιστών

- Πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν λίστες σαν βοηθήματα μνήμης (shopping list, to-do list)
- Η δημιουργία λίστας μας προσφέρει ένα πολύ δυναμικό εργαλείο σκέψης:
 - Συγκεντρώνει τη σκέψη
 - Ρυθμίζει με αποδοτικότητα τη μνήμη
 - Παράγει ένα γραπτό αρχείο των αποτελεσμάτων
- Μπορείτε να αυξήσετε την ικανότητα και παρακίνηση σας με το να θέτετε στόχους:
 - Πρέπει να έχω 25, 50, 100 σημεία στη λίστα μου
- Πολλοί επαγγελματίες σύμβουλοι συνηγορούν στη χρήση λίστας π.χ. John Demartini

Μπορώ να 'χαρτογραφήσω' αυτά που σκέφτομαι;

- Βεβαίως! Ο χάρτης μυαλού είναι η οπτική παρουσίαση μιας διαδικασίας σκέψης...
- Βάλτε στο χαρτί μια κεντρική ιδέα και, μέσα από αυτήν, όλες τις συνδεόμενες ιδέες. Καταγράψτε όλες τις συνδέσεις μεταξύ των δύο σε λεπτομέρεια και με σχέδια
- Να θυμάστε ότι οι άνθρωποι θυμούνται :
 - Πιο εύκολα αυτά που βλέπουν και όχι αυτά που διαβάζουν
 - Πιο πολύ τα σχέδια παρά τα κείμενα

© Ουίλιαμς

65

Επίλυση προβλημάτων

- Τεχνικές που θα βοηθήσουν στην επίλυση προβλημάτων
 - Αλλαγή επιπέδου σκέψης (shifting levels)
 - Η τεχνική διαχωρισμού (the 'fraction' technique)
 - Η τεχνική της αντιστροφής (the 'reversal' technique)

Don't be afraid to think outside of the box...

© Ουίλιαμς

66

Shifting levels

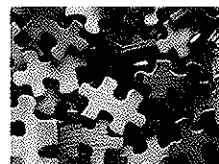
- Πολλές φορές στην εργασία μας ασχολούμαστε με πράγματα που δεν μας επιτρέπουν να αντλούμε νέες ιδέες ή να δούμε ακόμη και απλές λύσεις
- Ο βασικός λόγος είναι ότι οι ασχολίες μας είναι σε διαφορετικό επίπεδο από αυτό που απαιτείται:
 - Εμπλοκή με διοικητικές/σχολαστικές εργασίες
 - Υπερβολική προσοχή στη λεπτομέρεια
 - Βοήθεια προς συναδέλφους
 - Τάση εμπλοκής με όλα
- Η λύση είναι η επαναφορά του τρόπου σκέψης στο επίπεδο που απαιτείται για την επίλυση του προβλήματος

© Ουίλσον

67

Η τεχνική διαχωρισμού

- Η συνολική εικόνα ενός προβλήματος είναι πολύ χρήσιμη. Αρκετές όμως φορές είναι πολύ βοηθητικό να σπάσεις το πρόβλημα σε μικρότερα κομμάτια τα οποία είναι πολύ πιο εύκολο να διαχειριστείς...
- Σκεφτείτε το πρόβλημα ως ένα παζλ το οποίο απαιτεί σταδιακή επίλυση
- Αν σας ανησυχεί το γεγονός ότι αυτό απαιτεί περισσότερο χρόνο και ενέργεια να είστε σίγουροι ότι με την εξάσκηση θα μπορείτε να λύσετε ολοένα και πιο δύσκολα παζλ!

© Ουίλσον

68

Η τεχνική της αντιστροφής

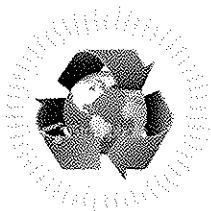
- Χρησιμοποιείτε 'αντίστροφες' ερωτήσεις:
 - Αντί: Πως λύνω αυτό το πρόβλημα;
 - Δοκιμάστε => Πως μπορώ να προκαλέσω το πρόβλημα;
 - Αντί: Πως κατέληξα με αυτό το αποτέλεσμα;
 - Δοκιμάστε => Πως θα μπορούσα να καταλήξω με το αντίστροφο αποτέλεσμα;
- Η απλότητα της τεχνικής αυτής δεν περιορίζει τη χρήση της ως προς τη δημιουργία νέων ιδεών

Το μυαλό είναι σαν αλεξίπτωτο, δουλεύει μόνο όταν ανοίξει!

Ομαδική άσκηση: 'Ανακύκλωση στο Πανεπιστήμιο'

Ο Πρύτανης ανησυχεί διότι οι φοιτητές και το προσωπικό του Πανεπιστημίου δεν ανακυκλώνουν όπως θα έπρεπε. Ζητά λοιπόν τη δημιουργία ομάδων ιδεών (focus groups) που θα βοηθήσουν αυτή την προσπάθεια...

Ομαδική άσκηση: 'Ανακύκλωση στο Πανεπιστήμιο'

Κάθε ομάδα έχει:

1. Πέντε λεπτά να περιγράψει το πρόβλημα και τα αίτια του
2. 15 λεπτά για brainstorming: όλες οι ιδέες να σημειωθούν
3. 15 λεπτά για κατάληξη και δημιουργία τελικής πρότασης
4. 5 λεπτά για παρουσίαση τελικής πρότασης

Φυσική

71

Τελικά σχόλια...

- Η δημιουργική σκέψη είναι απλά σκέψη η οποία οδηγεί σε κάτι καινούργιο
- Όλοι έχουμε μέσα μας την ικανότητα να δημιουργήσουμε κάτι καινούργιο που μπορεί να βοηθήσει εμάς, τον οργανισμό μας και την κοινωνία μας...
- Η ικανότητα για δημιουργία απαιτεί θετικό και σωστό τρόπο σκέψης και μπορεί να καλλιεργηθεί και να ενδυναμωθεί με συγκεκριμένες τεχνικές...
- Ο χειρότερος εχθρός της δημιουργίας είναι η ασφάλεια που μας προσφέρει το σήμερα και τα στερεότυπα – μείνετε λοιπόν μακριά τους!

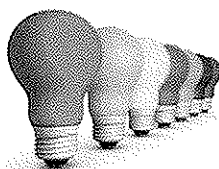
Φυσική

72

Καλή επιτυχία...

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Καλή επιτυχία και καλές
δημιουργίες!

Ομίνθια

73

Τα στοιχεία μας

Όμηρος Πισσαρίδης:

omiros@ominthiacapital.com

Θέμις Αγαθοκλέους:

themis@ominthiacapital.com

Ομίνθια

74